

Írta: Kiss Tihamér

Jean Piaget, a pszichológus gyermeklélektani és ismeretelméleti munkássága, kutatási módszerei

Kiss Tihamér 1940-41-ben Piaget tanítványaként Svájcban dolgozott a genfi egyetemen, s azóta is hűségesen törekszik meggyökereztetni a magyar lélektanban mestere tanításait.

Piagetről szóló szakmai életrajza – amely a neves pszichológus szellemi fejlődésére helyezi a hangsúlyt – is e munka eredménye. Piaget természettudományos és filozófiai érdeklődése már középiskolás korában megmutatkozott, de a pszichológiával csak egyetemi éveiben került kapcsolatba. A Sorbonne-on H. Pieron orvosprofesszor előadásait hallgatta, majd a Binet pszichológiai intézetének kutatómunkatársa lett. Ekkor ismerkedett meg Burt amerikai pszichológus értelmi fejlettségi szintet mérő tesztjeivel, amely terület a későbbiekben Piaget fő kutatási területévé vált. A gyermeki megismerő és feladatmegoldó tevékenységformák jellemzőinek vizsgálatát első lépésben normális és értelmi fogyatékos gyermekek teszteredményeinek összehasonlításával kezdte. Később, a 20-as években saját gyermekeit megfigyelve, valamint óvodásokat és elemi iskolásokat vizsgálva felépítette a gyermeki gondolkodás három szakaszra bonthatóságának elméletét: a szenzomotoros, az egocentrikus és a racionális gondolkodás fázisait.

A harmincas években Svájcba visszatérve a genfi Rousseau Intézet társigazgatója, a Svájci Pszichológiai Társaság elnöke, a genfi egyetem professzora lett, de számos társadalmi és tudományos megbízatása mellett sem hagyott fel a kutatással. A gyermek erkölcsi fejlődésének vizsgálatával foglalkozva az emberi cselekvés motívumait, az intelligencia születését, a logikai gondolkodás fázisait elemezte. Az 50-es években bekapcsolódott az UNESCO nevelési irodájának munkájába és az UNESCO Bizottság elnöke lett. Ekkor a logikai műveletek sorrendjének kutatása mellett fejlődéslélektannal foglalkozott: kimutatta, hogy a genetikai adottságok és a környezet egyformán meghatározó tényezők a gyermeki személyiség alakulásának. A 60-as években párizsi professzorsága idején, pályája csúcán az ismeretelmélet felé fordult, s a gyermeki gondolkodás mellett a másik fő témájában, a tudományos gondolkodás fejlődésében elért eredményeit összegezte, s meghatározta a biológia kutatásának főbb irányait. Élete utolsó szakaszában a gyermeki cselekvés ok-okozati összefüggéseivel, a gyermeki gondolkodásban meglévő ellentmondások vizsgálatával foglalkozott.

A kötet Piaget szakmai fejlődésének rövid összefoglalása után vizsgálati módszereit, valamint magyarországi hatását, recepcióját ismerteti. Műveinek felsorolása, irodalomjegyzék és egy Piaget kutatási eredményeire alapozott pszichológiai program egészíti ki a kötetet. Elsősorban óvónők, pedagógusok és a pszichológia kérdései, története iránt érdeklődő olvasók figyelmére tarthat számot.

(Budapest, Alex-typo, 1993.)